

وزارت معارف

حسن خط

صنف چهارم

ن والقلم وما یسطرون

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ.ش.

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیږي
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مو دی رهبر

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زړه وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

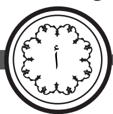

وزارت معارف

حسن خط

صنف چهارم

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ.ش.

مشخصات کتاب

مضمون: حسن خط

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش هنر نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: چهارم

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تالیف کتب درسی

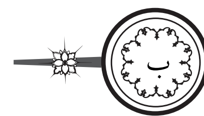
ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامۀ وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۷ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپخانه: مطبعۀ بهیر

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

پیام وزیر معارف

اقرأ باسم ربک

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی‌پایان بر رسول خاتم- حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه‌گان هویداست، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه‌های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش‌گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می‌روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می‌نمایند. در چنین برهه سرنوشت‌ساز، رهبری و خانوادۀ بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می‌باشد.

از همین‌رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت‌های مهم وزارت معارف پنداشته می‌شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب‌های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه‌های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکرشده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به‌عنوان تربیت کننده‌گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می‌گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش‌های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت پذیری، با این نیت تدریس راآغاز کنند، که در آیندۀ نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

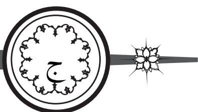
همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه‌های فردای کشور می‌خواهم تا از فرصت‌ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفادۀ بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجدانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن‌ها در این راه مقدس و انسان‌ساز موفقیت استدعا دارم.

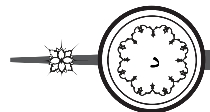
با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مترقی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

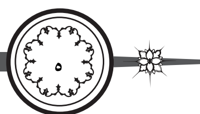
فهرست

فصل‌سوم: طرز خطاطی جملات کوتاه با در نظر...

بخش دوم

یاد آوری: نکاتی چند پیرامون شناخت، تعریف بعضی از خطوط و قواعد آن، همچنان روش استفاده از وسایل و لوازم خوشنویسی «زیبانویسی» برای آن عِدّه استادان محترمی که تدریس مضمون «حسن‌خط» را به عهده دارند، در اوراق آخر این کتاب گَنجانیده شده، تا معلمان گرامی بتوانند در تدریس حسن‌خط به شاگردان از آن استفاده لازم به عمل آورند.

فصل اول

طرز خطاطی و حرکات حرف‌های مفرد خط نستعلیق با قلم نی

درس اول

حرف «آ»

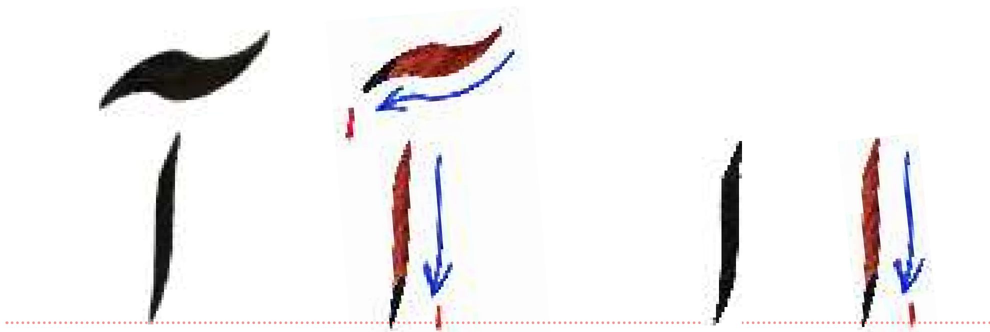
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «آ» بادرنظرداشت قاعدهٔ خط نستعلیق، روی خط‌کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما «مد» بالای کدام حرف نوشته می‌شود؟

آیا گفته می‌توانید در حرف «الف» چند حرکت توسط قلم نی انجام شده؟

فعالیت

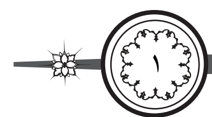

از روی سرخط فوق با قلم نی حرف «الف، مد» را چند بار در کتابچه‌های مشق‌تان خطاطی کنید.

کارخانه‌گی

حرف«الف» و «مد» «**آ**» را با قلم نی چند بار درکتابچه‌های‌تان روی خط‌کرسی خطاطی نمایید.

درس دوم

حرف «ب»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ب» روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش

به نظر شما، حرف «ب» توسط قلم نی چگونه و در چندحرکت خطاطی می‌شود؟

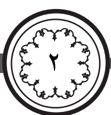

فعالیت

تمرین فوق را روی خط کرسی درکتابچه‌های مشق‌تان با قلم نی چند بار خطاطی کنید.

با قلم نی حرف «ب» را روی خط کرسی درکتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس سوم

حرف «ج»

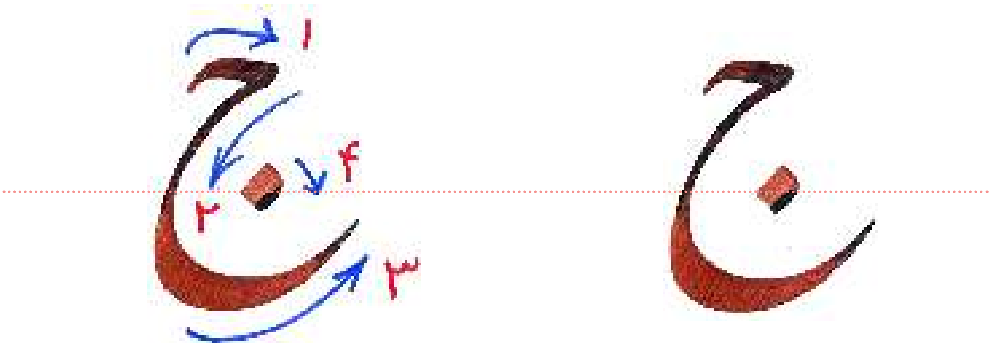
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ج» با درنظرداشت قاعدهٔ نستعلیق، روی خط کرسی

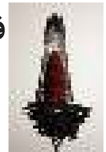

پرسش‌ها

گاهی حرف «ج» را خطاطی کرده اید؟

به نظرشما، در حرف «ج» چند حرکت وجود دارد؟

فعالیت

در گروه‌ها راجع به حرکت حرف «ج» و طرز خطاطی آن بحث کنید؛ سپس با قلم نی، آن‌را روی خط کرسی مشق کنید.

کارخانه‌گی

حرف «ج» را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان چندین‌بار تمرین کنید.

درس چهارم

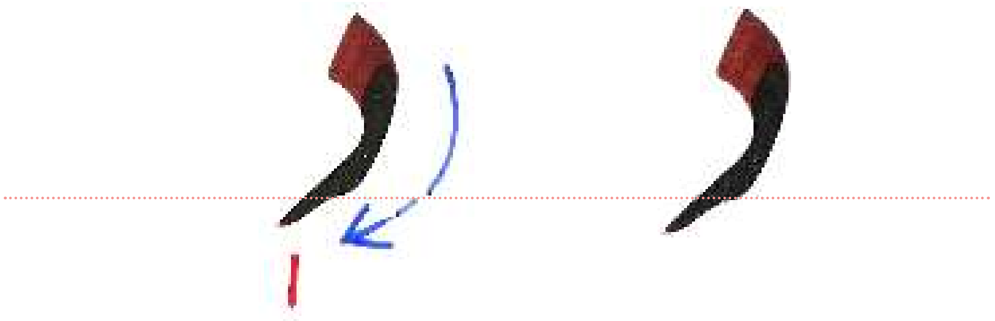
حرف «د»

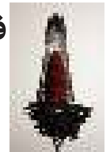
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «د» توسط قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش

گاهی حرف «د» را با حرکت‌های آن با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟

فعالیت

سرمشق فوق را با کمک استاد درکتابچه‌های‌تان با قلم نی مشق کنید.

کارخانه گی

حرف «د» را با قلم نی درکتابچه‌های‌تان مشق وتمرین کنید.

درس پنجم

حرف «ر»

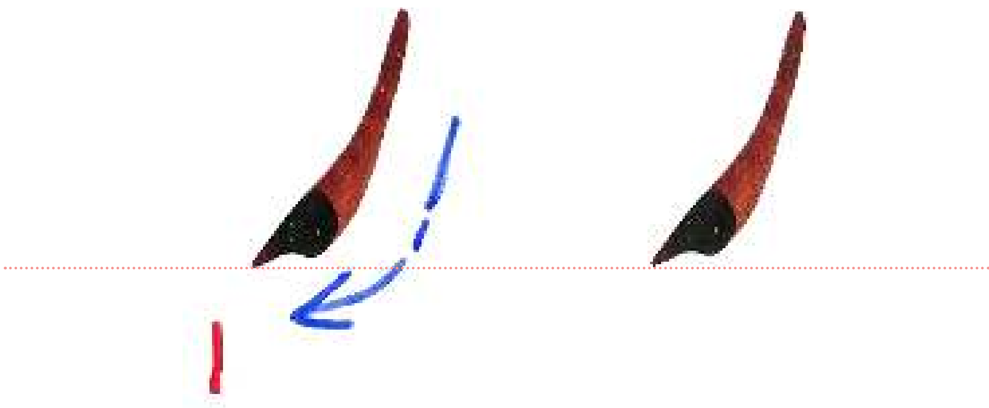
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ر» روی خط کرسی با قاعدهٔ خط نستعلیق

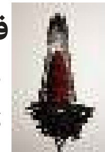

پرسش‌ها

گاهی حرف «ر» را با قلم نی با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟

به نظرشما، در حرف «ر» چند حرکت موجود است؟

فعالیت

دربارهٔ حرکت حرف «ر» و طرز خطاطی آن با هم بحث نموده؛ سپس آن‌را با قلم نی، درکتابچه‌های‌تان مشق نمایید.

کارخانه‌گی

سرمشق بالا را با قلم نی خطاطی کنید.

درس ششم

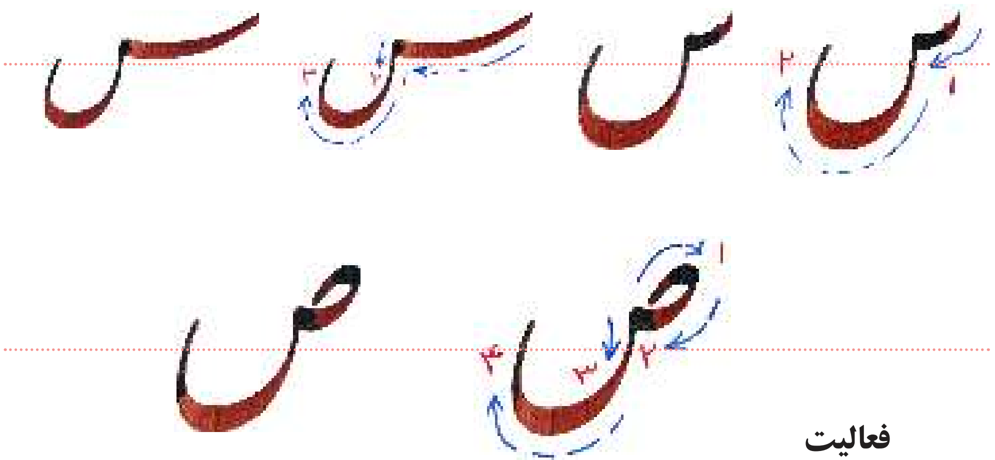
حرف «س، ص»

اهداف: ۱. آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «س»، «ص» به صورت دندانه‌دار و کشش‌دار، روی خط کرسی

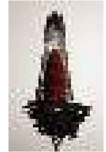
پرسش‌ها

گاهی حرف«س» را علاوه بر دندانه‌های آن با کدام طریقهٔ دیگر خطاطی نموده اید؟ در سرمشق زیر چه می‌بینید و بگویید چند حرکت در آن‌ها وجود دارد؟

فعالیت

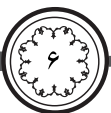

دربارهٔ حرف «س» دندانه‌دار و کشش‌دار وهمچنان حرکت‌های حرف «ص» و خطاطی آن‌ها روی خط کرسی با همدیگر مشوره کرده؛ سپس با قلم نی خطاطی کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط کرسی مشق و تمرین کنید.

درس هفتم

حرف «ط»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ط» و حرکت آن روی خط کرسی، با خط نستعلیق

پرسش

چه فکر می‌کنید، حرف «ط» در چند حرکت، توسط قلم نی خطاطی می‌شود؟

فعالیت

حرف «ط» را بادرنظرداشت حرکت‌های آن با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط کرسی مشق کنید.

کارخانه گی

حرف «ط» را با خط نستعلیق توسط قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس هشتم

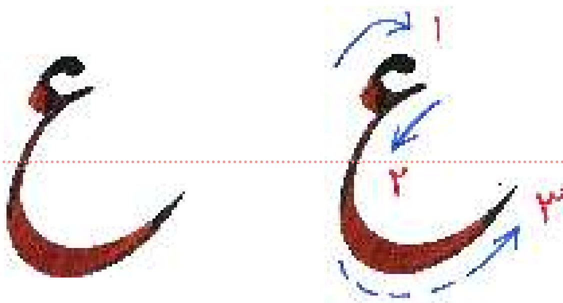
حرف «ع»

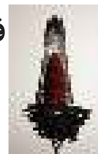
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ع» با قاعدۀ خط نستعلیق توسط قلم نی

پرسش‌ها

گاهی حرف «ع» را توسط قلم نی، با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟
به نظر شما، خطاطی حرف «ع» با قلم نی، از کدام نقطه آغاز می‌شود؟

فعالیت

سرمشق فوق را با قلم نی، روی خط کرسی با قاعدۀ خط نستعلیق مشق کنید.

کارخانه‌گی

با قلم نی سرمشق بالا را در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس نهم

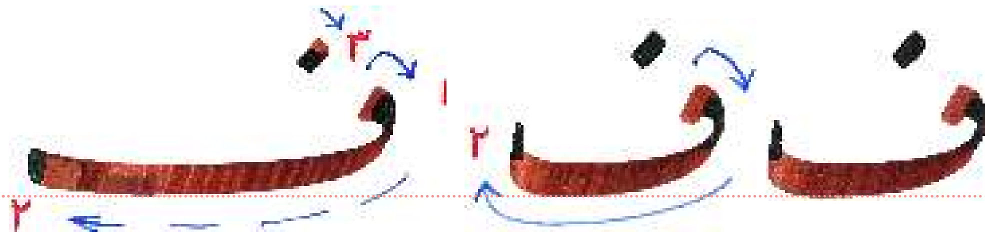
حرف «ف»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ف» روی خط کرسی با خط نستعلیق

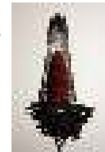
پرسش

به نظر شما، در خطاطی حرف «ف» چند حرکت در نظر گرفته می‌شود؟

فعالیت

در بارۀ چگونه گی خطاطی حرف «ب» فکر کرده؛ سپس آن‌را با خط نستعلیق، روی خط کرسی با قلم نی مشق کنید.

کارخانه گی

حرف «ف» را با قلم نی مطابق سرمشق کتاب با خط نستعلیق مشق و تمرین کنید.

درس دهم

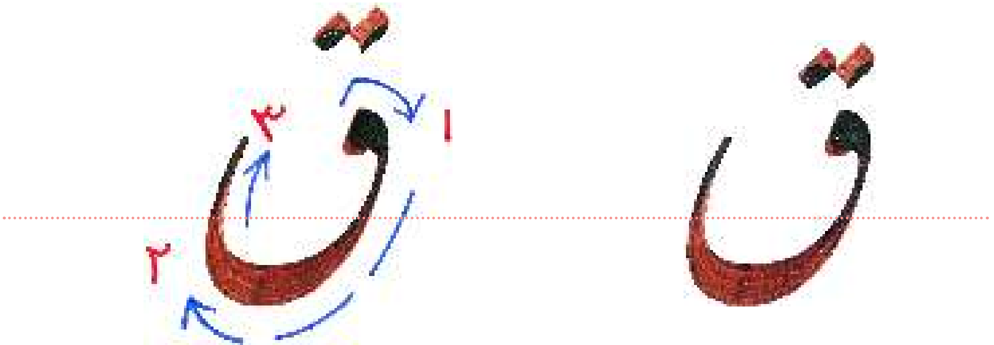
حرف «ق»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرکت‌های حرف «ق» روی خط کرسی با خط نستعلیق

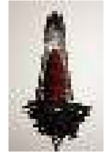

پرسش

چه فکر می‌کند، خطاطی حرف «ق» از کدام نقطه آغاز می‌شود؟

فعالیت

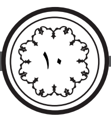

دربارهٔ حرف «ق» و طرز خطاطی آن با همدیگر بحث کنید؛ سپس با قلم نی سرمشق فوق را تمرین نمایید.

کارخانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس یازدهم

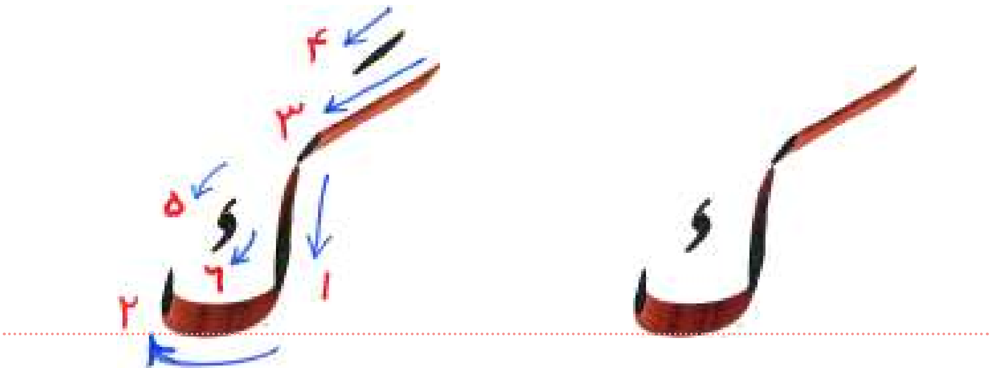
حرف «ک، گ»

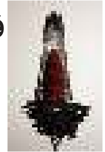
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف‌های «ک، گ» توسط قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش

گاهی حرف «ک» را با خط نستعلیق توسط قلم نی، خطاطی نموده اید؟

فعالیت

در بارۀ حرف‌های «ک، گ» و طرز نوشتن آن‌ها با همدیگر بحث کنید؛ سپس با قلم نی، سرمشق فوق را روی خط کرسی مشق نمایید.

کارخانه گی

حرف‌های «ک، گ» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق نمایید.

درس دوازدهم

حرف «ل»

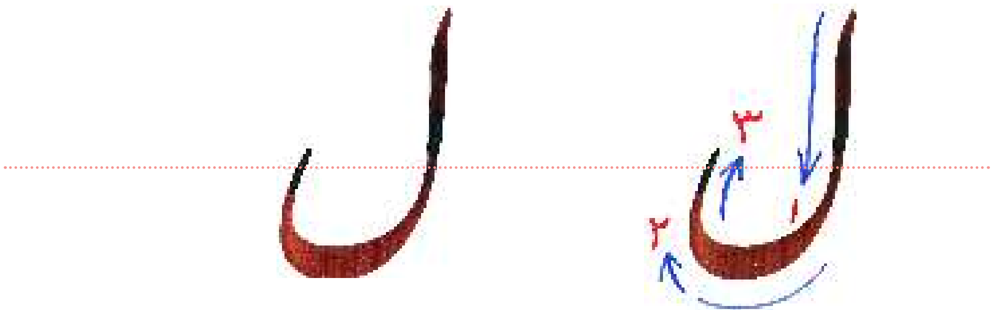
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ل» و حرکت‌های آن، توسط قلم نی، روی خط‌کرسی، با خط نستعلیق

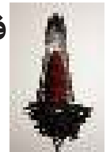

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ل» در چند حرکت خطاطی می‌شود؟

گاهی حرف «ل» را توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط‌کرسی خطاطی نموده اید؟

فعالیت

در بارهٔ حرکت‌های حرف «ل» و طرز نوشتن آن با همدیگر مشوره کرده؛ سپس آن‌را توسط قلم نی، با خط نستعلیق روی خط‌کرسی مشق نمایید.

کارخانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط‌کرسی تمرین کنید.

درس سیزدهم

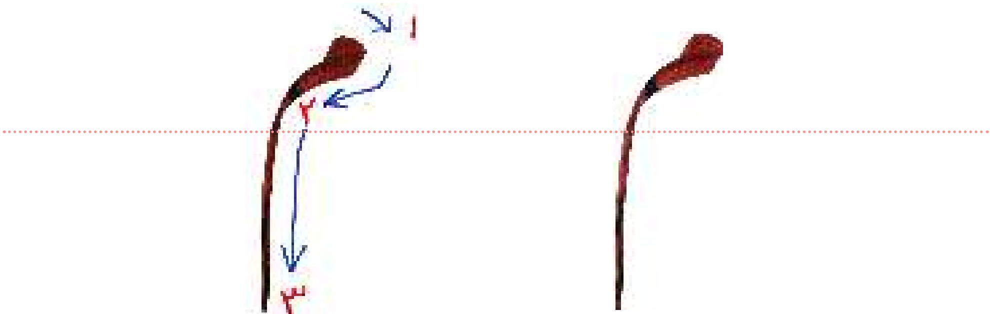
حرف «م»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «م» و حرکت‌های آن، توسط قلم نی، روی خط کرسی، با خط نستعلیق

پرسش‌ها

شکل زیر را با دقت ببینید و بگویید که حرف «م» در کدام قسمت خط کرسی واقع است؟
به نظر شما، حرف «م» در چند حرکت خطاطی شده است؟

فعالیت

در بارهٔ حرکت حرف«م» و طرز خطاطی آن با همدیگر مشوره کنید؛ سپس حرف «م» را با قلم نی، مشق نمایید.

کارخانه‌گی

حرف «م» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس چهاردهم

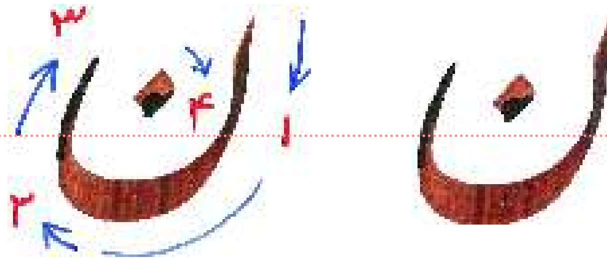
حرف «ن»

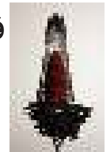
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «ن» توسط قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف «ن» در کدام قسمت خط‌کرسی قرار دارد؟
به نظر شما، حرف «ن» در چند حرکت خطاطی شده است؟

فعالیت

در بارهٔ نوشتن حرکت حرف «ن» و طرز خطاطی آن با همدیگر مشوره کنید؛ سپس مشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان تمرین نمایید.

کارخانه‌گی

حرف «ن» را با قلم نی روی خط‌کرسی چندبار در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس پانزدهم

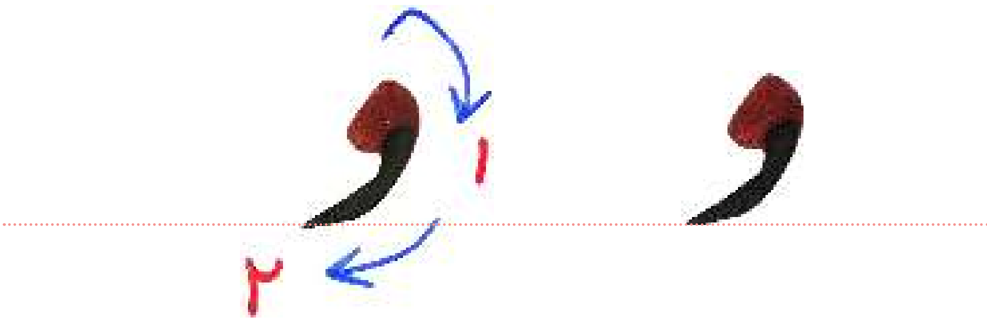
حرف «و»

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «و» و حرکت‌های آن توسط قلم نی، روی خط‌کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

گاهی حرف «و» را با قلم نی روی خط‌کرسی با خط نستعلیق، خطاطی نموده اید؟
چه فکر می‌کنید، حرف «و» درکدام قسمت خط‌کرسی قرار دارد؟

فعالیت

در بارهٔ حرکت‌های خطاطی حرف «و» و طرز نوشتن آن با خط نستعلیق توسط قلم نی، با همدیگر بحث کنید؛ سپس آن‌را چندین‌بار در کتابچه‌های‌تان تمرین کنید.

کارخانه‌گی

حرف «و» را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس شانزدهم

حرف «هـ»

هدف: آشنایی شاگردان با حرکت حرف«ه» و طرز خطاطی آن با خط نستعلیق، روی خط‌کرسی

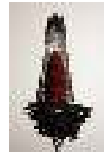
پرسش‌ها

گاهی حرف «ه» را روی خط‌کرسی با خط نستعلیق خطاطی کرده اید؟
به نظر شما، حرف «ه» به چند طریق و چگونه خطاطی می‌شود؟

فعالیت

در بارۀ حرکات خطاطی حرف «هـ» با طریقه‌های مختلف بحث کنید؛ سپس آن‌را با قلم نی، مشق و تمرین کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان، مشق و تمرین کنید.

درس هفدهم

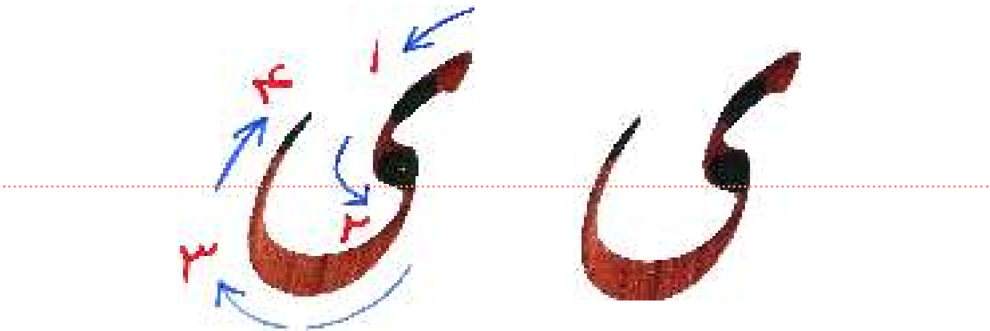
حرف «ی»

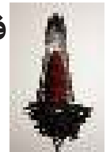
هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکت‌های حرف«ی» و طریق خطاطی آن، روی خط‌کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف «ی» چند قسم خطاطی می‌شود؟
چه فکر می‌کنید، حرف «ی» حرف چندم الفبا است و در چند حرکت خطاطی می‌شود؟

فعالیت

حرکت‌های حرف «ی» را در نظر بگیرید و سپس آن‌را با خط نستعلیق توسط قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق نمایید.

کارخانه‌گی

حرف «ی» را روی خط‌کرسی در کتابچه‌های‌تان، چندین‌بار مشق و تمرین کنید.

فصل دوم

طرز خطاطی کلمات چند حرفی و ترکیب آن با حرف‌های دیگر با قواعد خط نستعلیق

درس هجدهم

آدم

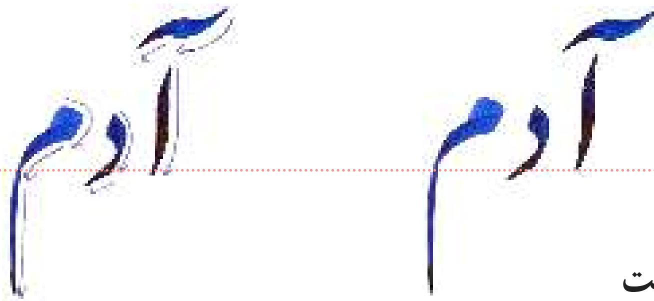
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های کلمهٔ «آدم» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف «مد» بالای کدام حرف‌ها نوشته می‌شود و از چند حرکت تشکیل شده است؟

گاهی کلمهٔ «آدم» را روی خط‌کرسی خطاطی نموده اید؟

فعالیت

از روی سرخط فوق کلمهٔ «آدم» را با در نظرداشت حرکت‌های آن، روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه‌های‌تان چند بار مشق و تمرین کنید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «آدم» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس نزدهم

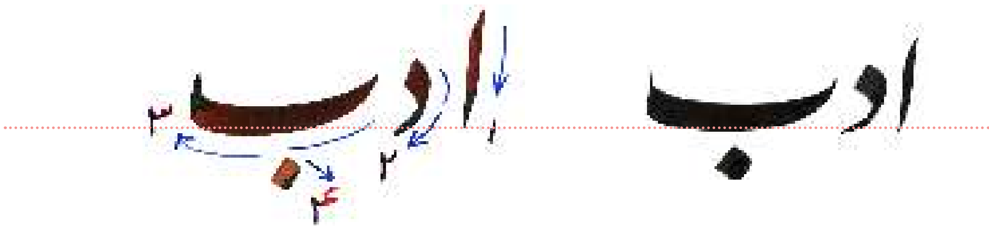
ادب

هدف: آشنایی شاگردان با حرکت‌های کلمهٔ «ادب» توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «ادب» را توسط قلم نی با حرکات آن خطاطی نموده اید؟
چه فکر می‌کنید، کلمهٔ «ادب» در کدام قسمت خط کرسی قرار گرفته است؟

فعالیت

کلمهٔ «ادب» را با اساسات و قواعد آن، چندین‌بار تمرین کرده و با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان تمرین کنید.

درس بیستم

بنفشه

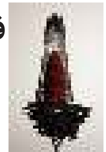
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرکت‌های کلمهٔ «بنفشه» توسط قلم نی با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، کلمهٔ «بنفشه» از چند حرف تشکیل شده است؟
کدام حرف‌ها در کلمهٔ «بنفشه» بالای خط‌کرسی، خطاطی شده است؟

فعالیت

سرمشق فوق را بادرنظرداشت حرکت‌های آن، توسط قلم نی روی خط‌کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های‌تان مشق نمایید.

کارخانه گی

با قلم نی فعالیت داده شده را در کتابچه های‌تان مشق وتمرین کنید.

درس بیست و یکم

جریده

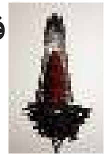
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های کلمۀ «جریده»، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش

به نظر شما کلمۀ «جریده» از چند حرف تشکیل شده است؟

فعالیت

درگروه‌ها راجع به حرکت‌های نوشتن کلمۀ «جریده» با هم بحث کنید؛ سپس با قلم نی آن‌را روی خط کرسی مشق نمایید.

کارخانه‌گی

کلمۀ «جریده» را با قلم نی روی خط کرسی درکتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید

درس بیست و دوم

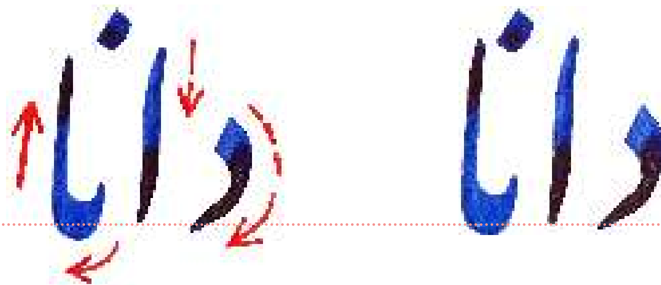
دانا

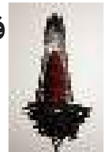
هدف: آشنایی شاگردان با طرز نوشتن حرکت‌های کلمهٔ «دانا» با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، خط نستعلیق در نوشتن و خواندن چه اهمیت دارد؟
چه فکر می‌کنید، حرف‌های کلمهٔ «دانا» در کدام قسمت خط‌کرسی قرار دارند؟

فعالیت

کلمهٔ «دانا» را با کمک استاد در کتابچه‌های‌تان با قلم نی و بادر نظرداشت حرکت‌های آن مشق کنید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «دانا» را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس بیست و سوم

راستی

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکات حرف‌های کلمهٔ «راستی» با خط نستعلیق روی خط کرسی

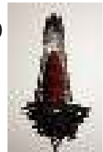

پرسش‌ها

به نظر شما، کلمهٔ «راستی» به چند طریقه خطاطی می‌شود؟

دربارهٔ حرکت‌های حرف‌های کلمهٔ «راستی» چیزی می‌دانید؟

فعالیت

دربارهٔ حرکت‌های کلمهٔ «راستی» با هم بحث کرده؛ سپس آن‌را با قلم نی، روی خط کرسی مشق کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق بالا را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس بیست و چهارم

ستاره

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «ستاره» با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط کرسی

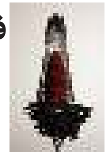

پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «ستاره» را توسط قلم نی با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟

به نظر شما، در خطاطی حرف‌های کلمهٔ «ستاره» چند حرکت موجوداست؟

فعالیت

دربارهٔ نوشتن حرکت‌های کلمهٔ «ستاره» و طرز خطاطی آن با هم دیگر مشوره نموده؛ سپس آن‌را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

«ستاره» را با قلم نی روی خط کرسی مشق و تمرین کنید.

درس بیست و پنجم

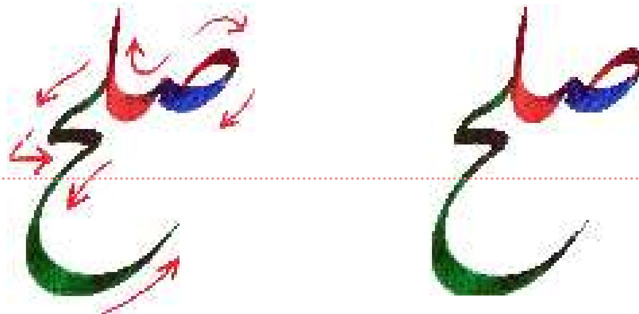
صلح

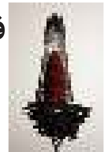
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «صلح» توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف‌های کلمهٔ «صلح» در کدام قسمت خط‌کرسی قرار دارند؟
گاهی کلمهٔ «صلح» را توسط قلم نی روی خط‌کرسی خطاطی کرده اید؟

فعالیت

درگروه‌ها را جع به کلمه‌هایی که حرف اول آن‌ها با «ص» شروع شده، باشد فکر کنید؛ سپس با قلم نی درکتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «صلح» را با قلم نی روی خط کرسی، درکتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس بیست و ششم

طاووس

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و نوشتن حرکات کلمهٔ «طاووس» توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی

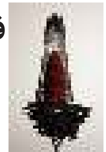

پرسش‌ها

به نظر شما، کلمهٔ «طاووس» در چند حرکت توسط قلم نی خطاطی می‌شود؟

چه فکر می‌کنید، حرف‌های کلمهٔ «طاووس» درکدام قسمت خط‌کرسی قرار دارند؟

فعالیت

نوشتن حرکت‌های کلمهٔ «طاووس» را روی خط‌کرسی با خط نستعلیق توسط قلم نی، مشق کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق «طاووس» را با قلم نی درکتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس بیست و هفتم

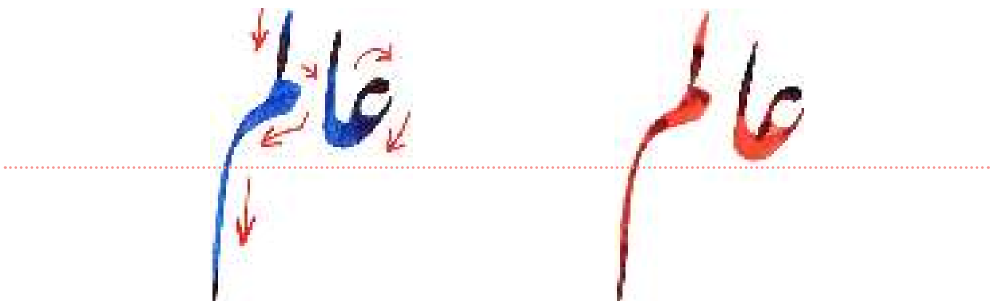
عالم

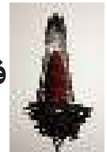
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «عالم» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، کلمهٔ «عالم» در چند حرکت روی خط‌کرسی خطاطی می‌شود؟
گاهی کلمهٔ «عالم» را توسط قلم نی روی خط‌کرسی با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟

فعالیت

مطابق سرمشق بالا کلمهٔ «عالم» را با قلم نی روی خط‌کرسی با خط نستعلیق، مشق کنید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «عالم» را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس بیست و هشتم

فصل

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکت‌های خطاطی کلمهٔ «فصل» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی حرکت‌های کلمهٔ «فصل» را توسط قلم نی روی خط‌کرسی مشق کرده اید؟
در خطاطی کلمهٔ «فصل» با خط نستعلیق، چند حرکت دیده می‌شود؟

فعالیت

دربارهٔ کلمهٔ «فصل» با هم مشوره کرده؛ سپس آن‌را توسط قلم نی با خط نستعلیق روی خط‌کرسی، مشق کنید.

کارخانه گی

کلمهٔ «فصل» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های مشق‌تان تمرین کنید.

درس بیست و نهم

قانون

هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکت‌های خطاطی کلمهٔ «قانون» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «قانون» را روی خط‌کرسی خطاطی نموده اید؟
زمانی که حرف «ق» در اول و وسط کلمه می‌آید، چه شکلی را به خود می‌گیرد؟

فعالیت

در بارهٔ طرز خطاطی و حرکت‌های نوشتن کلمهٔ «قانون» با هم بحث کرده؛ سپس هرکدام آن‌را با قلم نی درکتابچه‌های‌تان تمرین کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق کلمهٔ «قانون» را با قلم نی درکتابچه‌های‌تان روی خط‌کرسی مشق و تمرین نمایید.

درس سی ام

کتاب

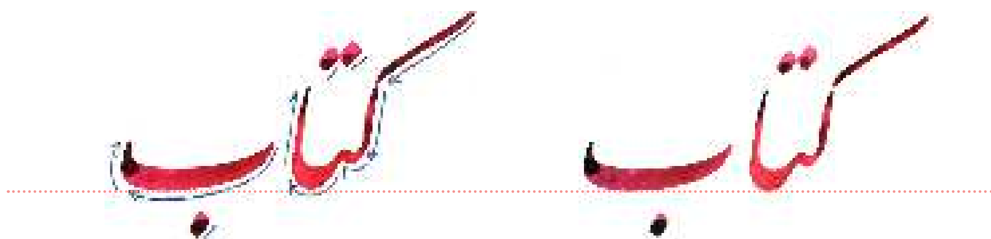
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «کتاب» با خط نستعلیق، روی خط کرسی

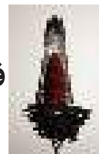

پرسش‌ها

از چند کلمه نام ببرید که حرف اول آن «ک» باشد؟

به نظر شما، در خطاطی کلمهٔ کتاب توسط قلم نی، چند حرکت مشاهده می‌شود؟

فعالیت

دربارهٔ حرکت‌های کلمهٔ «کتاب» و طرز خطاطی آن توسط قلم نی، با همدیگر بحث کنید؛ سپس آن‌را با قلم نی، روی خط کرسی مشق نمایید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «کتاب» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان تمرین کنید.

درس سی و یکم

لباس

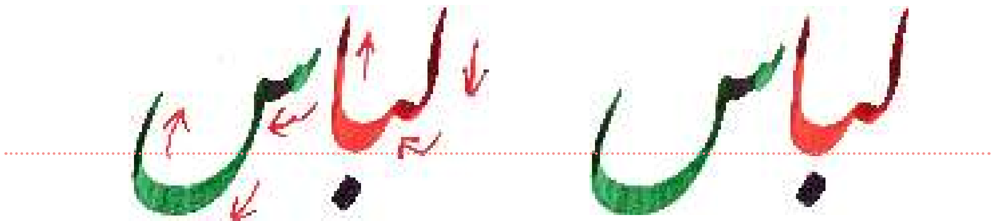
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمۀ «لباس» بادرنظرداشت حرکات آن توسط قلم نی، روی خط کرسی

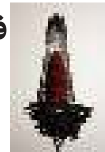

پرسش‌ها

میان حرف «ل» و «الف» در کلمۀ زیر، کدام حرف قرار دارد؟

چه فکر می‌کنید، کلمۀ «لباس» در چند حرکت توسط قلم نی، خطاطی شده است؟

فعالیت

دربارۀ خطاطی کلمۀ «لباس» و طرز حرکت‌های آن توسط قلم نی، با همدیگر مشوره کرده؛ سپس آن‌را در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

کلمۀ «لباس» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس سی و دوم

مادر

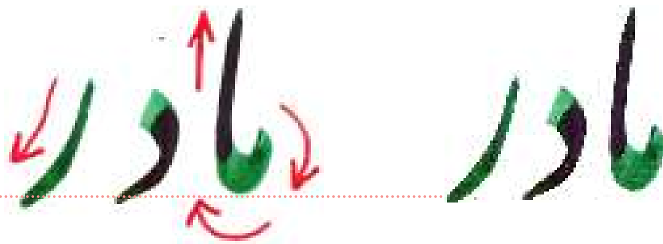
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «مادر» روی خط کرسی، با اساسات و قواعد خط نستعلیق

پرسش‌ها

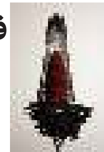

گاهی کلمهٔ «مادر» را با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط‌کرسی خطاطی نموده اید؟

به نظر شما، در خطاطی کلمهٔ «مادر» چند حرکت قلم نی مشاهده می‌شود؟

فعالیت

دربارهٔ حرکت‌های کلمهٔ «مادر» توسط قلم نی با همدیگر مشوره کرده؛ سپس سرمشق فوق را در کتابچه‌های‌تان تمرین کنید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «مادر» را با قلم نی روی خط‌کرسی درکتابچه‌های‌تان مشق کنید.

درس سی و سوم

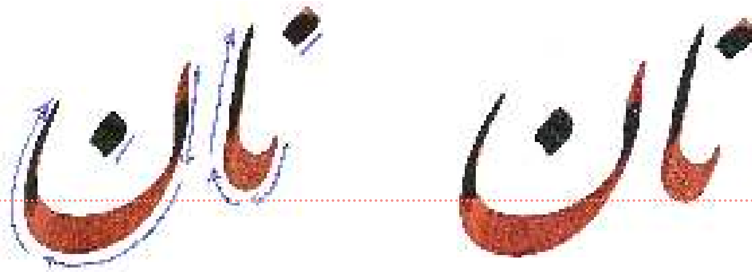
نان

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «نان» و حرکت‌های آن توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش

به نظر شما، در خطاطی کلمهٔ «نان» چند حرکت به نظر می‌رسد؟

فعالیت

دربارهٔ حرکت‌های کلمهٔ «نان» و طرز خطاطی آن با هم دیگر مشوره کرده؛ سپس با قلم نی، آن‌را در کتابچه‌های‌تان تمرین کنید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «نان» را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس سی و چهارم

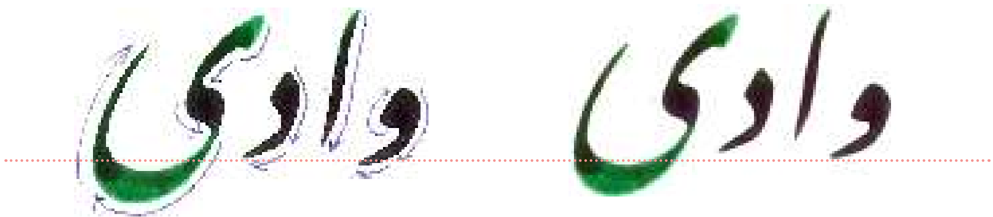
وادی

هدف: آشنایی شاگردان با حرکات کلمهٔ «وادی» توسط قلم نی و طرز خطاطی آن روی خط کرسی

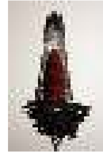
پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، در حرکت‌های کلمهٔ «وادی» توسط قلم نی، چند حرکت وجود دارد؟
گاهی کلمهٔ «وادی» را روی خط‌کرسی خطاطی نموده اید؟

فعالیت

دربارهٔ طرز خطاطی و حرکت‌های کلمهٔ وادی توسط قلم نی با همدیگر بحث کرده؛ سپس کلمهٔ وادی را در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

کارخانه‌گی

با قلم نی کلمهٔ «وادی» را در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

هنر

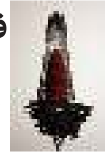
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «هنر» بادرنظرداشت حرکت‌های آن، توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرکت‌های کلمهٔ «هنر» توسط قلم نی، از کدام قسمت، روی خط‌کرسی خطاطی می‌شود؟
چه فکر می‌کنید، در خطاطی کلمهٔ «هنر» چند حرکت دیده می‌شود؟

فعالیت

دربارهٔ طرز خطاطی کلمهٔ «هنر» و حرکت‌های آن، توسط قلم نی با همدیگر بحث کرده؛ سپس سرمشق فوق را تمرین کنید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «هنر» را با قلم نی روی خط‌کرسی درکتابچه‌های‌تان بار بار بنویسید.

درس سی و ششم

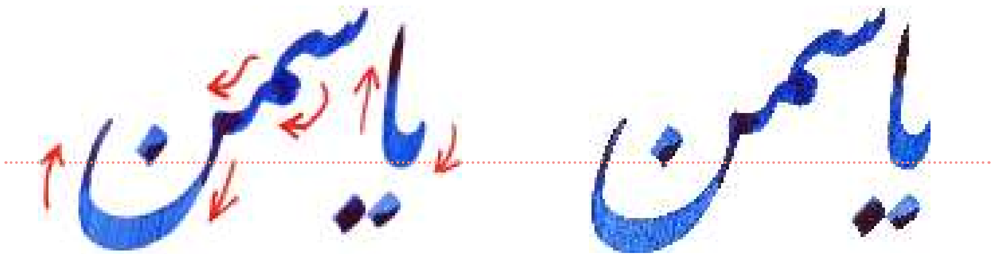
یاسمن

هدف: آشنایی شاگردان با نوشتن حرکت‌های کلمهٔ «یاسمن» توسط قلم نی، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «یاسمن» را به صورت کش‌دار، با قلم نی خطاطی نموده اید؟
به نظر شما، حرف «ی» به چند طریق و چگونه خطاطی می‌شود؟

فعالیت

حرکت‌های کلمهٔ «یاسمن» را توسط قلم نی در نظر گرفته؛ سپس آن‌را روی خط کرسی، مشق کنید.

کارخانه گی

کلمهٔ «یاسمن» را با قلم نی روی خط کرسی، در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

فصل سوم

طرز خطاطی جمله‌های کوتاه با درنظرداشت قواعدخط نستعلیق

درس سی و هفتم

آدم

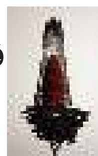
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «آدم» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرکت «مد» بالای کدام حرف‌ها نوشته شده است؟
در جملهٔ زیر کدام حرف‌ها در بالا و کدام حرف‌ها در پایین خط‌کرسی قرار دارند؟

بنی آدم اعضای یکدیگرند.

فعالیت

جملهٔ فوق را با قلم نی و با درنظرداشت حرکت‌های حرف‌های آن روی خط کرسی درکتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

کلمهٔ «بنی‌آدم» را با قلم نی درکتابچه‌های‌تان با خط نستعلیق تمرین کنید.

درس سی و هشتم

ادب

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های حرف‌های کلمهٔ «ادب» در جمله توسط قلم نی، روی خط کرسی

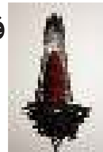

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، جملهٔ زیر از چند حرف تشکیل شده است؟

به نظر شما، کلمهٔ «ادب» در کدام قسمت خط‌کرسی قرار گرفته است؟

با ادب باش که سرمشق جوانان ادب است.

فعالیت

کلمهٔ «ادب» را با اساسات و قواعد خطاطی چند بار تمرین کرده؛ سپس جملهٔ فوق را در کتابچه‌های‌تان با قلم نی و با خط نستعلیق تمرین کنید.

کارخانه گی

با قلم نی جملهٔ بالا را در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس سی و نهم

بنفشه

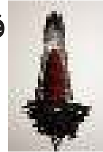
هدف: آشنایی شاگردان با طرز حرکات حرف‌های کلمهٔ «بنفشه» در جمله، با خط نستعلیق روی خط‌کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف‌های جملهٔ زیر در چند حرکت خطاطی شده است؟
به نظر شما، کلمهٔ «بنفشه» از چند حرف تشکیل شده است و حرف‌های آن در کدام قسمت خط‌کرسی قرار دارد؟

گذر کن چو صبا بر بنفشه زار

فعالیت

جملهٔ فوق را روی خط‌کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های‌تان با قلم نی، مشق و تمرین کنید.

کارخانه گی

جملهٔ بالا را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان چند بار مشق و تمرین کنید.

درس چهلم

جریده

هدف: آشنایی شاگردان با طرز درست خطاطی کلمهٔ «جریده» در یک جمله با خط نستعلیق روی خط کرسی

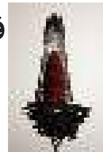

پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «جریده» را در یک جمله خطاطی کرده اید؟

به نظر شما، حرف‌های «جریده» در یک جمله چگونه خطاطی می‌شود؟

ثبت است بر جریدهٔ عالم دوام ما

فعالیت

در گروه‌ها راجع به طرز خطاطی جملهٔ بالا با هم بحث کنید؛ سپس جملهٔ فوق را با قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق مشق کنید.

کارخانه گی

جملهٔ بالا را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان با خط نستعلیق چندبار، مشق و تمرین کنید.

درس چهل و یکم

دانا

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمۀ «دانا» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمۀ «دانا» را با خط نستعلیق، در یک جمله روی خط‌کرسی خطاطی نموده اید؟
چند کلمۀ که حرف اول آن‌ها «دال» باشد، نام بگیرید؟

توانا بود هر که دانا بود

فعالیت

جملۀ فوق و کلمۀ «دانا» را با کمک استاد در کتابچه‌های‌تان با قلم نی مشق کنید.

کارخانه گی

کلمۀ «دانا» را با قلم نی با خط نستعلیق چند بار در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس چهل و دوم

راستی

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «راستی» در جمله، با خط نستعلیق و حرکت‌های آن با قلم نی، روی خط کرسی

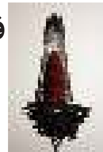
پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ راستی را در یک جمله با خط نستعلیق، روی خط‌کرسی خطاطی نموده اید؟
به نظر شما، در جملهٔ زیر چند حرکت قلم نی، به کار رفته است؟

راستی موجب رضای خداوند است.

فعالیت

دربارهٔ اساسات و جمله‌نویسی خط نستعلیق با هم بحث نموده؛ سپس جملهٔ فوق را با قلم نی، درکتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

جملهٔ بالا را با قلم نی درکتابچه‌های‌تان، چندین‌بار مشق کنید.

درس چهل و سوم

ستاره

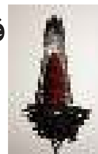
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرکت‌های کلمهٔ «ستاره» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی حرف «س» را بدون دندانه، به صورت کشش‌دار، با قلم نی خطاطی کرده اید؟
به نظر شما، در حرف «س» کشش‌دار، چند حرکت مشاهده می‌شود؟

ستاره شب هجران نمی فشاند نور

فعالیت

دربارهٔ کلمهٔ «ستاره» و حرف «س» دندانه‌دار و «س» کشش‌دار فکر کرده؛ سپس آن‌را با قلم نی، روی خط کرسی، در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه گی

جملهٔ فوق را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان تمرین کنید.

درس چهل و چهارم

صلح

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «صلح» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، صلح در زنده‌گی انسان‌ها چه اهمیت دارد؟

گاهی کلمهٔ «صلح» را در یک جمله با قلم نی، روی خط‌کرسی با خط نستعلیق خطاطی کرده اید؟

صلح خیر است.

فعالیت

در گروه‌ها راجع به کلمهٔ «صلح» با هم بحث کرده؛ سپس کلمهٔ دیگری را که حرف اول آن «ص» باشد با قلم نی مشق کنید و هر گروه، کار خویش را پیش‌روی صنف به دیگران نشان دهند.

کارخانه گی

کلمهٔ صلح را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

درس چهل و پنجم

طاووس

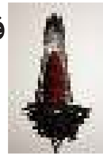
هدف: آشنایی شاگردان با طرز درست خطاطی کلمهٔ «طاووس» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، حرف «ط» بعد از کدام حرف می‌آید و چگونه خطاطی می‌شود؟
به نظر شما، حرف‌های کلمهٔ «طاووس» در کدام قسمت خط‌کرسی قرار دارند؟

طاووس پر قشنگ دارد.

فعالیت

کلمهٔ «طاووس» را با اساسات و قواعد خط نستعلیق در یک جمله، با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

جملهٔ بالا را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس چهل و ششم

عالم

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «عالم» در جمله، با خط نستعلیق روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «عالم» را در یک جمله با خط نستعلیق، روی خط‌کرسی با قلم نی خطاطی کرده اید؟
چه فکر می‌کنید، کاسهٔ حرف «ع» به کدام طرف خط‌کرسی واقع است؟

فعالیت

جملهٔ فوق را با قلم نی روی خط‌کرسی با خط نستعلیق در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

با قلم نی سرمشق بالا را در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

درس چهل و هفتم

فصل

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «فصل» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف‌های کلمهٔ فصل در کدام قسمت‌های خط‌کرسی قرار دارند ؟

چه فکر می‌کنید، حرف‌های کلمهٔ فصل را روی خط‌کرسی با خط نستعلیق، خطاطی کرده می‌توانید؟

یک سال چهار فصل است.

فعالیت

دربارهٔ جملهٔ بالا و طرز خطاطی آن فکر کرده؛ سپس آن‌را چند بار در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

کارخانه‌گی

جملهٔ فوق را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

درس چهل و هشتم

قانون

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «قانون» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «قانون» را با خط نستعلیق توسط قلم نی در یک جمله، روی خط‌کرسی خطاطی کرده اید؟

به نظر شما، حرف «ق» در اول و وسط کلمه چه شکلی را به خود می‌گیرد؟

به قانون کشور خود پابندیم.

فعالیت

دربارهٔ جملهٔ بالا و طرز خطاطی آن با همدیگر بحث کرده؛ سپس آن‌را با قلم نی درکتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه گی

جملهٔ فوق را با قلم نی روی خط‌کرسی درکتابچه‌های‌تان مشق کنید.

درس چهل و نهم

کتاب

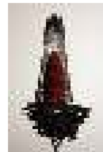
هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «کتاب» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی.

پرسش

به نظر شما، جملهٔ زیر چگونه خطاطی شده و درکلمه‌های آن چند حرکت مشاهده می‌شود؟

قرآن کتاب خدا است.

فعالیت

دربارهٔ جملهٔ فوق و طرز خطاطی آن با همدیگر مشوره کرده؛ سپس آن‌را با قلم نی، روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

جملهٔ فوق را روی خط کرسی با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس پنجاهم

لباس

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «لباس» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

به نظر شما، حرف‌های «ل» و «الف» چند بار در کلمهٔ «لباس» آمده است؟
گاهی در یک جمله کلمهٔ «لباس» را با خط نستعلیق، روی خط کرسی خطاطی کرده اید؟

نه همین لباس زیباست نشان آدمیت

فعالیت

جملهٔ بالا را توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

کارخانه گی

جملهٔ فوق را با قلم نی روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس پنجاه و یکم

مادر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «مادر» در جمله، با اساسات خط نستعلیق، روی خط کرسی

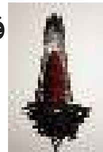
پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «مادر» را دریک جمله با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط‌کرسی خطاطی کرده اید؟

چه فکر می‌کنید، در خطاطی کلمهٔ «مادر» با خط نستعلیق چند حرکت در نظر گرفته شده است؟

بهشت زیر پای مادران است.

فعالیت

دربارهٔ جملهٔ فوق و طرز خطاطی کلمهٔ «مادر» با همدیگر بحث کرده؛ سپس آن‌را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط‌کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

درس پنجاه و دوم

نان

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های کلمۀ «نان» در جمله، با قلم نی، روی خط‌کرسی

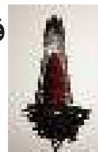
پرسش‌ها

به نظر شما، در حرکت حرف‌های کلمۀ «نان» توسط قلم نی چندحرکت مشاهده می‌شود؟

در جملۀ زیر کدام حرف‌ها زیر خط‌کرسی و کدام حرف‌ها بالای خط‌کرسی قرار دارند؟

نان هم یکی از نعمت‌های بزرگ خداوند است.

فعالیت

دربارۀ حرکت‌های کلمۀ «نان» و طرز خطاطی جملۀ بالا با هم مشوره کرده؛ سپس آن‌را با خط نستعلیق توسط قلم نی، روی خط‌کرسی مشق کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق فوق را با قلم نی روی خط‌کرسی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس پنجاه و سوم

وادی

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «وادی» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

پرسش‌ها

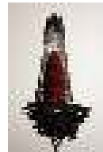

به نظر شما، حرف‌های ماقبل و ما بعد حرف «و» کدام‌ها اند؟

گاهی کلمهٔ وادی را با خط نستعلیق، روی خط کرسی خطاطی نموده اید؟

خفته در وادی و رفته کاروان.

فعالیت

دربارهٔ حرکت‌های جملهٔ فوق و طرز خطاطی آن با همدیگر بحث کرده؛ سپس آن‌را با قلم نی، روی خط کرسی با خط نستعلیق مشق کنید.

کارخانه گی

سرمشق بالا را با قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

درس پنجاه و چهارم

هنر

هدف: آشنایی شاگردان با طرز خطاطی کلمهٔ «هنر» در جمله، با خط نستعلیق، روی خط کرسی

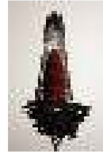
پرسش‌ها

چه فکر می‌کنید، کلمهٔ «هنر» از چند حرف تشکیل شده است؟
به نظر شما، حرف «ه» با حرف‌های دیگر چگونه خطاطی می‌شود؟

هنر برتر از گوهر آمد پدید.

فعالیت

دربارهٔ حرکت‌ها و طرز خطاطی کلمهٔ «هنر» در جمله، با همدیگر بحث کرده؛ سپس آن‌را در کتابچه‌های‌تان مشق کنید.

کارخانه‌گی

با قلم نی سرمشق بالا را درکتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

درس پنجاه و پنجم

یاسمن

هدف: آشنایی شاگردان با حرکت‌های کلمهٔ «یاسمن» و طرز خطاطی آن در جمله، روی خط کرسی با خط نستعلیق

پرسش‌ها

گاهی کلمهٔ «یاسمن» را در جمله با قلم نی، روی خط‌کرسی خطاطی کرده اید؟
چه فکر می‌کنید، حرف «ی» چند نوع است و چگونه خطاطی می‌شود؟

بهار و یاسمن را می‌کنم یاد

فعالیت

با در نظرداشت حرکت‌های کلمهٔ «یاسمن» با خط نستعلیق دقت کرده؛ سپس آن‌را با قلم نی در جمله روی خط کرسی خطاطی کنید و سعی نمایید تا مانند سرمشق کتاب آن‌را زیبا خطاطی کنید.

کارخانه‌گی

سرمشق فوق را روی خط کرسی در کتابچه‌های‌تان چندین‌بار مشق و تمرین کنید.

بخش دوم
رهنمای تدریس حسن خط

درس اول

صفحه ۱

زمان تدریس «دوساعت درسی» ساعت اول

عنوان درس	آ	
اهداف کلی	آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف «آ»	
اهداف آموزشی - دانشی - مهارتی - ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود تا در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند: - طرز خطاطی و زیبانویسی حرف «آ» را با قاعدهٔ خط نستعلیق بدانند. - کلمهٔ آب را با خط نستعلیق، روی خط‌کرسی خطاطی کرده بتوانند. - با طرز خطاطی حرف‌ها توسط قلم نی با خط نستعلیق علاقه‌مند شوند.	
روش‌های تدریس	انجام فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب، کار عملی، تمرین و تکرار.	
وسایل تدریس	کتاب، کتابچه، قلم نی، قلم پنسل، پنسل‌پاک، تباشیر، دوات، خط کش، قط زن «قطع زن»	
شیوهٔ ارزیابی	جهت یادگیری و تحکیم درس از شاگردان در رابطه به درس چند سوال نمایید.	
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، تبریکی سال جدید تعلیمی، صحبت در مورد مضمون حسن خط صنف سوم و آغاز درس صنف چهارم	۵ دقیقه
	پرسش‌های انگیزه‌یی متن درس گاهی حرف «الف» و «مد» «آ» را روی خط‌کرسی توسط قلم نی با خط نستعلیق خطاطی نموده اید؟	۵ دقیقه

فعالیت‌های معلم	مدت زمان
از شاگردان د رمورد درس سوال کنید. • شاگردان را به خطاطی حرف «آ» روی خط کرسی با خط نستعلیق رهنمایی کنید. • طریقهٔ زیبا نویسی حرف «آ» را با خط نستعلیق به شاگردان توسط قلم نی نشان دهید. • کار گروهی را نظارت نموده اصلاح کنید. • برای تشویق بیشتر شاگردان کارگروهی‌شان را به نمایش بگذارید.	۳۵ دقیقه

کارخانه‌گی

سرمشق کلمه آب را با خط نستعلیق توسط قلم نی در کتابچه‌های‌تان مشق و تمرین کنید.

معلومات اضافی

استاد محترم: در سال‌های قبل تمام درس‌های کتب درسی صنف‌های اول، دوم و سوم مضمون حسن خط دورهٔ اول ابتدایی برای فهم بیشتر شاگردان با خط نسخ خطاطی و تدریس شده است. لهذا پیرامون چگونه‌گی معنای انواع خط‌ها بایدمعلومات حاصل گردد.

۱- نسخ به معنای باطل کردن و برگردانیدن چیزی و نام یک نوع خطی است که با آن کتاب‌ها را می‌نویسند. این خط زادهٔ چند نوع خط‌های اسلامی دیگر به نام‌های: محقق، ریحان، ثلث و توقع است.

۲- تعلیق، به معنای آویزان کردن چیزی به چیزی دیگر، یا نامه نوشتن و یاداشت کردن است. نام یک نوع خطی است که از دو نوع خط اسلامی به نام‌های رقاع و توقع گرفته شده است.

۳- نستعلیق از خط نسخ و تعلیق آمیخته ترکیب شده است. باید دانست که نستعلیق اصل نسخ است و آن‌را خط دیگری ساختند و نسخ تعلیق نام نهادند.

اهل فن با گذشت سال ها در آن تصرفاتی نموده اند و برای آن اصول و قواعد وضع کردند، خط نستعلیق که شما با آن آشنا شده اید از جملهٔ زیباترین خط‌های اسلامی می‌باشد. بعضی‌ها خط‌های نسخ و نستعلیق را به دو زبان رسمی کشور یعنی زبان های پشتو و دری نسبت می‌دهند؛ ولی باید دانست که این دو نوع خط از جمله خط‌های زبان عربی از دوره هنرهای اسلامی می‌باشد. چنانچه قرآن کریم، اخبار، مجله‌ها و کتاب‌های درسی،کتاب‌های داستان، شعارها و لوایح «خط تحریری» از این دو نوع خط به صورت گسترده در چاپ و تحریر استفاده به عمل می‌آید.

درس بیست و دوم

صفحه ۲۴

زمان تدریس «دوساعت درسی» ساعت اول

عنوان درس	دانا	
اهداف کلی	آشنایی شاگردان با طرز خطاطی و حرکت‌های کلمۀ «دانا» توسط قلم نی با خط نستعلیق، روی خط کرسی	
اهداف آموزشی - دانشی - مهارتی - ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود که در پایان درس به اهداف زیر دست یابند: - طرز خطاطی کلمۀ «دانا» را با حرکت‌های آن به صورت دقیق بدانند. - کلمۀ «دانا» را توسط قلم نی با خط نستعلیق خطاطی کنند. - به خطاطی کلمه‌ها توسط قلم نی با خط نستعلیق علاقه‌مند شوند.	
روش‌های تدریس	انجام فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب و کارهای عملی	
وسایل تدریس	کتاب، کتابچه، قلم نی،قلم پنسل، پنسل‌پاک، تباشیر، دوات، خط کش، قط زن«قطع زن»	
شیوۀ ارزیابی	جهت یادگیری و تحکیم درس از شاگردان در رابطه به درس چند سوال کنید	
فعالیت‌های مقدماتی	ادای سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، یادآوری درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید	۵ دقیقه
	پرسش‌های انگیزه‌یی متن درس گاهی کلمۀ «دانا» را روی خط‌کرسی با قلم نی خطاطی نموده اید؟	۵ دقیقه

فعالیت‌های معلم	مدت زمان
• کلمهٔ «دانش» را با رعایت نمودن خط کرسی روی تخته بنویسید. • به شاگردان هدایت دهید تا مشق را در کتابچه‌های‌شان توسط قلم تمرین کنند. • کارهای آن‌ها را زیر نظر داشته و مشق‌های‌شان را اصلاح نمایید. • طریقهٔ خطاطی کلمهٔ «دانا» را روی خط کرسی به آن‌ها توضیح دهید.	۳۵ دقیقه

کارخانه گی

کلمهٔ «دانا» را بادر نظرداشت خط کرسی درکتابچه‌های‌شان مشق و تمرین کنند.

معلومات اضافی

مراحل خوشنویسی «زیبانویسی»

مشق و تمرین دارای سه مرحله است: ۱- قلمی ۲- نظری ۳- ذهنی

۱- قلمی: نقل کردن حرف‌های کلمات سرمشق به وسیلهٔ قلم‌های مختلف

۲- نظری: دقت روی حرف‌ها و کلمه‌ها و در نظر گرفتن گردش حرکت‌های آن است که با نگاه کردن انجام می‌شود و در طبع وذهن شاگردان اثر می گذارد.

۳- ذهنی: آن است که مشق کننده پس از آشنایی با قواعد خط بدون تقلید از سرمشق از ذهن خود عباراتی بنویسد وتوسط آن نیروی خطی خود را بسنجد.

برای شاگردان، تمرین و فراگیری زیاد لازم است، روی حرف‌ها و کلمه‌های سرمشق استاد دقت کنند و حرکت‌ها و گردش‌های آن‌را در نظر بگیرند، هرچند که در ابتدا نا منظم بنویسند با صبر و حوصله کلمه‌ها را در حدود و اندازهٔ سرمشق نقل و تکرار کنند. شاگردان باید تا مدتی بدون سرمشق از پیش خود چیزی ننویسند و پیوسته از شیوه و اسلوب استاد پیروی نمایند. تا مهارت مشق با کیفیت برای آن‌ها به قابلیت تبدیل شود و لازم است که قلم مشق را به اندازهٔ درشتی خط سرمشق انتخاب کنند و از مشق کردن روی سرمشق‌های بی کیفیت و ناقص که استادانه نیست احتراز جویند.

پس از آن که خط شان نیرو گرفت گاه گاه از ذهن خود کلمه‌ها و عباراتی بنویسند و آنگاه با خط استاد و سرمشق‌های آن‌را مقایسه نموده و از استاد نیز نظر خواهی کنند.

شایسته است که شاگردان از رهنمایی استاد سرپیچی نکنند و به رهنمایی او اهمیت داده در همهٔ احوال نظافت و پاکی را مرعی دارند، لوازم خوشنویسی «زیبانویسی» خود را پاک کامل و مرتب کنند، آن قدر مبالغه در نوشتن نکنند که ملول و خسته شوند و درهنگام نوشتن عجله نکنند.

استاد محترم: از نوشتن تکرار پلان راهنمای تدریس به طور جداگانه برای هر درس در این کتاب خودداری شده است. شما می‌توانید از پلان راهنمای فوق درتمام درس‌های این کتاب استفاده کنید.

یادداشت: درس‌های که در این کتاب زمانگیر باشد، می‌توانید آن را در سه ساعت درسی تدریس کنید.